

9. 1. Tézisek és következtetések

E disszertáció a jeans öltözködési kultúra elterjedését, valamint a farmerviselet öltözködési divatjelenésekre és ruházati formatervezésre gyakorolt hatását vizsgálta.

Megállapítható, hogy a huszadik század második felétől nyilvánvaló összefüggések mutatkoznak a *jeans* elterjedése, valamint az öltözék esztétikai és funkcionális szerepének átértékelése között. A farmer története több ön maga fejlődéstörténeténél. A viselettörténet azon ritka területe ez, amely magán viseli korunk társadalom-lélektani, kulturális és művészeti jelenségeinek hiteles lenyomatát. A jeans-viselet elterjedése a XX-XXI. század emberének módosult életvitelből eredő öltözködési ízlésváltásnak logikus következménye volt, és ez a változás az öltözéktervező művészetben belül új kategóriák születését eredményezte. Leszögezhető, hogy az öltözködési divat e speciális területének gyors mértékű fejlődése és rendkívüli popularizálódása nemcsak viselettörténeti, hanem kultúrtörténeti értelemben is szükségszerű volt. Az ipari-gazdasági háttér felgyorsult fejlődése a ruhatervezői szerep és kompetencia átértékeléséhez vezetett. E jelenségek mellett vagy ellen érvelve, a farmer a XX. századi divattörténet során állandóan szóba kerül, s mint örökös zsarátnok van jelen.

A fentiekkel szoros összefüggésben álló, ipari körülmények közé „kényszerített” ruhatervezés, sokrétű képességeit alkalmazni tudó, és az ipari gyártás körülményeihez alkalmazkodni képes művésztípus kialakulásához vezetett. A *ruházati formatervező művész (ruházati designer)* eltérő habitása az általa gyakorolt „populáris ruhatervező művészet” sajátosságai által feltételezett. A részéről vállalt tárgyközpontú alkotásmód teszi munkáját az öltözéktervező művészetben belül is megkülönböztetendővé. A *divat* nem elvont fogalom és minden logikát nélkülöző jelenség, hanem összetett társadalmi-kulturális fenomén. Következésképpen működő mechanizmus, amely felelősségteljes és átfogó munkát, naprakész szakértelmet, és nagyfokú kreatív problémamegoldó képességet igényel a tervezőtől. A farmerviselet megújítása által a divatszakma új technikai-technológiai és formai megoldásokkal gazdagodik, amelyek *egyszerre mutatják a kortárs öltözködési-design újító törekvéseit és távlatai lehetőségeit, mint ahogyan szemléltetik a ruházati formatervezés azon irányzatait, amelyek a valós értelmében vett modern funkcionalitás reális igényeinek kielégítését tűzik ki célul.*

Az öltözködési divat, mára nem a hivatásos tervezők által teremtett öltözködési irányzás, mint inkább az a szubkultúrából felkapaszkodott stílus, amely ötvözi magában multikulturális valóságunk legkülönbözőbb történelmi múltjait és hagyományait. *A terveznek e hitek és törekvések fortyogó közegében kell újra és újra megtalálnia saját útját: önmagát, hitvallását.*

Csanák Edit, ruházati formatervező